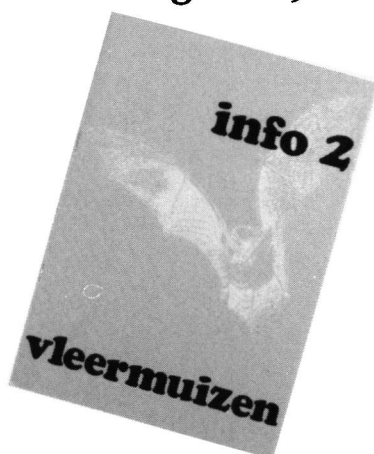

*proefschriften,
nieuwe uitgaven,*

Brochure over vleermuizen

Het Natuurhistorisch Museum te Maastricht gaf een brochure van 20 bladzijden uit over vleermuizen. Zuid-Limburg met zijn grotten heeft niet voor niets zo'n binding met onze vleermuizen. De tekst van deze brochure is eerder verschenen in 'De Natuur van de Maand', 1980, nummer 6. De tekst wordt verdeeld in drie hoofdstukken, die door drie auteurs zijn geschreven. Allereerst een algemeen overzicht over vleermuizen (het vliegen, sonar, voortplanting, voedsel en het ringen van vleermuizen), daarna een hoofdstuk over de winterslaap, terwijl het laatste hoofdstuk de bedreigingen voor de vleermuizen behandelt en wat wij daar zelf aan kunnen doen.

A.W.F. Meijer & E. de Grood: Vleermuizen. Info 2, 21 bladzijden, 7 figuren, met teksten uit 'Bescherm onze inheemse vleermuizen, een uitgave van het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maat-

schappelijk Werk (1981). Uitg. Natuurhistorisch Museum, Maastricht. Prijs f 3,95. Verkrijgbaar door storting op girorekening 1 022 311 ten name van het Natuurhistorisch Museum, Maastricht, onder vermelding 'Info Vleermuizen'. De prijs is inclusief verzendkosten.

Het zwartboek van de Nederlandse Jager

De Stichting Kritisch Faunabeheer heeft een selectie gemaakt uit een aantal publicaties en een groot aantal jachtadvertenties, die zijn verschenen in het officieel orgaan van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging. Deze zijn gebundeld onder de titel: 'Het doel van de Nederlandse Jager'.

Dit zwartboek toont onweerlegbaar aan wat dat doel is. Exploitatie en uitbuiting van dieren, zo schrijft men, niet alleen in Nederland, maar in de hele wereld. De inhoud maakt alle argumenten van jagers over het nut van de jacht en dat zij natuurbeheer beogen tot een farce. Dit boekje is onthullend voor iedereen, die slechts zelden of nooit het blad van de KNJV heeft gelezen.

U kunt het verkrijgen door storting van f 5,- op gironummer 13093 ten name van Propagandafonds Stichting Kritisch Faunabeheer, Oosterbeek, onder vermelding van 'zwartboek'.

Vouwblad 'Beschermden dieren'

Sinds enkele jaren geeft het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk het vouwblad 'Beschermden dieren' uit, waarvan thans de vierde druk in omloop is. Het vouwblad heeft met deze druk een oplage van 250.000 exemplaren bereikt. In het vouwblad worden in kort bestek vijf beschermde in-

heemse diersoorten besproken, namelijk de Wijngaardslak (*Helix pomatia*), de Grote Vuurvlinder (*Thersamonia dispar*), de Gewone Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), de Groene Kikker (*Rana esculenta*) en de Egel (*Erinaceus europaeus*).

Op de achterzijde van het vouwblad is, met uitzondering van de nota van toelichting, het Besluit beschermde inheemse diersoorten (Staatsblad 488/1973) opgenomen. Verder is het vouwblad geïllustreerd met vijf fraaie kleurenfoto's van de besproken soorten en evenveel, wat minder kwalitatieve pentekeningen.

Het vouwblad, dat is samengesteld door P.H.C. Lina is uitsluitend op schriftelijke aanvraag gratis verkrijgbaar bij het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, postbus 5406, 2280 HK Rijswijk.

Hazen in Nederland

Op 26 mei 1982 promoveerde Sim Broekhuizen, medewerker van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN) in Arnhem, aan de Landbouwhogeschool te Wageningen op een proefschrift getiteld 'Hazen in Nederland'. Zoals tegenwoordig steeds vaker gebeurt, bestaat het proefschrift uit een aantal artikelen die merendeels al in vaktijdschriften zijn gepubliceerd. Alleen het eerste artikel, 'Hazen in Nederland', is niet al elders verschenen. Het beschrijft de lange-termijn schommelingen in de hazenstand zoals die uit oude jachtstatistieken naar voren komen en de verontrustende achteruitgang die de laatste decennia in veel Europese landen optreedt. Ook in Nederland treedt die achteruitgang op, zoals uit door de Directie Fauna-beheer bijeengebrachte afschotgegevens blijkt. Aan de hand van het hazenafschot en telgegevens van de Noordoostpolder wordt geïllustreerd dat de achteruitgang niet het ge-

volg is van overbejaging, maar van milieuverandering.

In één van de onderzoekgebieden, met in hoofdzaak veeteelt, werd vastgesteld dat ongeveer de helft van de geboren jongen al vóór het einde van de zoogtijd sterft. Dit vast te stellen was mogelijk nadat eerst het zooggedrag van Hazen nauwkeurig was bestudeerd. Een van de andere artikelen gaat dan ook over dit zooggedrag. Jonge Haasjes blijken hun geboorteplaats vaak snel te verlaten, maar keren er één maal per etmaal, om ongeveer één uur na zonsondergang, naar terug om gezoogd te worden. Van dit 'appél van overlevenden' werd gebruikgemaakt om de zuigelingensterfte te schatten.

Bleek de sterfte onder de jonge Haasjes groot, ook volwassen Hazen is meestal geen lang leven beschoren. Uit een artikel blijkt dat de gemiddelde levensverwachting voor een volwassen Haas maar iets meer dan één jaar is. Dat heeft als consequentie dat Hazen gemiddeld maar één jaar aan de voortplanting deelnemen. Uit een artikel over de reproductie bij Hazen blijkt dat per jaar dan gemiddeld elf jongen worden geproduceerd.

Uit onderzoek aan Hazen die van merkjes en soms ook van een zendertje waren voorzien bleek, dat Hazen erg plaatsvast zijn en vaak een leefgebied hebben van enkele tientallen hectares groot. Die leefgebieden kunnen elkaar sterk overlappen en 's nachts treedt er zelfs vaak groepsvorming op bij het grazen, mogelijk als bescherming tegen roofdieren.

Ondanks het vele dat van Hazen bekend is geworden, blijft de oorzaak van de teruggang van de hazenstand echter in het vage. Het

verband met de veranderde landinrichting en het gewijzigde landgebruik lijkt onomkoombaar en de auteur zelf wijst wat dat betreft op de afname in variatie van de vegetatie. Er blijft nog veel op nader onderzoek wachten.

Sticker vleermuisbescherming

Het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, dat sinds maart 1980 een actieve voorlichtingscampagne voor de bescherming van vleermuizen voert door onder meer het op ruime schaal verspreiden van posters, folders en brochures over dit onderwerp, geeft sinds 14 juni 1982 een sticker (zelfklever) uit met de afbeelding van een aanvliegende vleermuis en een tekst tot aansporing om vleermuizen te beschermen.

De sticker, die ontworpen is door P.H.C. Lina, is uitsluitend op schriftelijke aanvraag gratis verkrijgbaar bij het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, postbus 5406, 2280 HK Rijswijk. Per aanvraag wordt slechts één sticker verstrekt.